ካንሰር እንዴት ይታወቃል፦ ምርመራዎችና ባዮፕሲዎች

ካንሰርን ሊያረጋግጥ የሚችል አንድ ብቸኛ ምርመራ የለም። ሐኪሞች ስለ ታሪክዎ ሊጠይቁ፣ የአካል ምርመራ ሊያደርጉ፣ እንዲሁም የላብራቶሪ ምርመራዎችን፣ የምስል ስካኖችን ወይም ባዮፕሲ ሊያዙ ይችላሉ። ባዮፕሲ — በአጉሊ መነጽር ለመመልከት የቲሹ ናሙና መውሰድ — ብዙ ጊዜ ካንሰር እንዳለብዎ በእርግጠኝነት ለማወቅ ብቸኛው መንገድ ነው።

ይህ ገጽ ካንሰር ሊኖርባቸው ይችላል ተብሎ ምርመራ ለሚደረግላቸው ሁሉ ነው። ሐኪሞች የሚጠቀሙባቸውን የላብራቶሪ ምርመራዎች፣ ስካኖችና ባዮፕሲዎች፣ እንዲሁም ካንሰር ከታወቀ በኋላ ምን እንደሚሆን ያብራራል።

ቀላሉ ማብራሪያ

ምናልባት አንድ ምልክት ተሰምቶዎት ይሆናል፣ ወይም የቅድመ ምርመራ (ስክሪኒንግ) ውጤት ካንሰር ሊኖር እንደሚችል ጠቁሞ ይሆናል። ከዚያም ሐኪምዎ መንስኤው ካንሰር ወይም ሌላ ነገር መሆኑን ለማወቅ ይሠራል። ካንሰርን ሊያረጋግጥ የሚችል አንድ ብቸኛ ምርመራ የለም።

ስለዚህ ሐኪምዎ ስለ እርስዎና ስለ ቤተሰብዎ የሕክምና ታሪክ በመጠየቅና የአካል ምርመራ በማድረግ ሊጀምር ይችላል። የላብራቶሪ ምርመራዎችን፣ የምስል ምርመራዎችን (ስካኖችን) ወይም ሌሎች ምርመራዎችንና ሂደቶችን ሊያዝ ይችላል። ባዮፕሲም ሊያስፈልግዎ ይችላል። ካንሰር እንዳለብዎ በእርግጠኝነት ለማወቅ ብዙ ጊዜ ብቸኛው መንገድ እሱ ነው።

ካንሰርን ብቻውን የሚያረጋግጥ አንድም ምርመራ የለም — ሐኪሞች ወደ ውሳኔ ለመድረስ ብዙ ምርመራዎችን ያጣምራሉ።

የምርመራ ውጤቶችን መረዳት

የላብራቶሪ፣ የምስልና የባዮፕሲ ውጤቶች ሐኪምዎ ከእርስዎ ጋር ከመወያየቱ በፊት ብዙ ጊዜ በታካሚ ፖርታልዎ ላይ ይለጠፋሉ። መጨነቅና ውጤቶቹ ምን እንደሆኑና ምን ማለት እንደሆኑ ወዲያውኑ ማወቅ መፈለግ የተለመደ ነው። ነገር ግን የሁሉንም ምርመራዎችዎን ውጤቶችና ለእርስዎ ምን ማለት እንደሆኑ በተሻለ ሊያብራራልዎት የሚችለው ሐኪምዎ ነው።

የላብራቶሪ ምርመራዎች

በሰውነትዎ ውስጥ ያሉ የተወሰኑ ንጥረ ነገሮች መጠን ከፍ ወይም ዝቅ ማለቱ የካንሰር ምልክት ሊሆን ይችላል። ስለዚህ የደም፣ የሽንትና የሌሎች የሰውነት ፈሳሾች የላብራቶሪ ምርመራዎች ሐኪሞች ምርመራ ላይ እንዲደርሱ ሊረዱ ይችላሉ። ሆኖም ያልተለመዱ የላብራቶሪ ውጤቶች የካንሰር እርግጠኛ ምልክት አይደሉም። የላብራቶሪ ውጤቶች እንደ ባዮፕሲና የምስል ምርመራ ካሉ ሌሎች ምርመራዎች ውጤቶች ጋር አብረው ጥቅም ላይ ይውላሉ።

የጤናማ ሰዎች የላብራቶሪ ውጤቶች ከሰው ሰው ይለያያሉ። የራስዎ ውጤቶች እንኳ ከቀን ቀን ሊለያዩ ይችላሉ። በዚህ ምክንያት ውጤቶች ብዙ ጊዜ ዝቅተኛና ከፍተኛ ገደብ ያለው ክልል ሆነው ይቀርባሉ። ለብዙ ምርመራዎች፣ ካንሰር ቢኖርብዎም መደበኛ ውጤት ሊኖርዎ ይችላል። ጤናማ ቢሆኑም ከመደበኛው ክልል ውጭ የሆነ ውጤት ሊኖርዎ ይችላል። ለዚህም ነው የላብራቶሪ ምርመራዎች ብቻቸውን ካንሰር እንዳለብዎ በእርግጠኝነት መናገር የማይችሉት።

ካንሰርን ለማወቅ ከሚረዱ የተለመዱ የላብራቶሪ ምርመራዎች መካከል የሚከተሉት ይገኙበታል፦

- **የደም ኬሚስትሪ ምርመራ** — በአካላትና በቲሹዎች ወደ ደም የሚለቀቁ የተወሰኑ ንጥረ ነገሮችን ይለካል። ኩላሊትዎ፣ ጉበትዎና ሌሎች አካላትዎ ምን ያህል በደንብ እየሠሩ እንደሆነ ያሳያል።
- **ሙሉ የደም ቆጠራ (CBC)** — የቀይ የደም ሴሎችን፣ የነጭ የደም ሴሎችንና የፕሌትሌቶችን ብዛት ከሌሎች ዝርዝሮች ጋር ይለካል። አንዳንድ ካንሰሮችን፣ በተለይም ሉኪሚያዎችን ለማወቅ ይረዳል።
- **ሳይቶጄኔቲክ ትንተና** — በክሮሞዞሞች ላይ ለውጦችን ይፈልጋል፤ እነዚህ ለውጦች የአንዳንድ ካንሰሮች ምልክት ሊሆኑ ይችላሉ።
- **ኢሚውኖፌኖታይፒንግ** — ሴሎችን ለመለየት ፀረ-እንግዳ አካላትን (አንቲቦዲዎችን) ይጠቀማል። እንደ ሉኪሚያና ሊምፎማ ያሉ የደም ካንሰሮችን ለማወቅና ለመከታተል ይረዳል።
- **ፈሳሽ ባዮፕሲ** — በደም ውስጥ የካንሰር ሴሎችን ወይም የዕጢ ዲኤንኤ ቁርጥራጮችን የሚፈልግ የደም ምርመራ።
- **የአክታ ሳይቶሎጂ** — ከሳንባ ተስሎ በሚወጣ አክታ ውስጥ ያልተለመዱ ሴሎችን ይፈልጋል። የሳንባ ካንሰርን ለማወቅ ሊረዳ ይችላል።
- **የዕጢ ጠቋሚ (ቲዩመር ማርከር) ምርመራዎች** — በካንሰር ሴሎች የሚሠሩ ወይም ሰውነት ለካንሰር ምላሽ ሲሰጥ የሚሠራቸውን ንጥረ ነገሮች ይለካሉ።
- **የሽንት ምርመራ** እና **የሽንት ሳይቶሎጂ** — ሽንትንና በውስጡ ያሉ ሴሎችን ይመረምራሉ። የኩላሊትና የፊኛ ካንሰሮችን ለማወቅ ሊረዱ ይችላሉ።

የምስል ምርመራዎች

የምስል ምርመራዎች የሰውነትዎን ውስጣዊ ክፍል ምስሎች ይሠራሉ። ሐኪሙ ዕጢ መኖሩን እንዲያይ ይረዳሉ። እነዚህ ምስሎች በተለያዩ መንገዶች ሊሠሩ ይችላሉ፦

- **ሲቲ ስካን (CT)** — ከኮምፒዩተር ጋር የተገናኘ የኤክስሬይ ማሽን በመጠቀም ከተለያዩ አቅጣጫዎች ተከታታይ ምስሎችን ይወስዳል፣ ዝርዝር ባለ 3-D ምስሎችንም ይፈጥራል። አንዳንድ ጊዜ የተወሰኑ ቦታዎችን ጎልተው እንዲታዩ ለማድረግ ቀለም (ኮንትራስት) ጥቅም ላይ ይውላል።
- **ኤምአርአይ (MRI)** — ኃይለኛ ማግኔትና የሬዲዮ ሞገዶችን በመጠቀም የሰውነትን ምስል በቁራጭ በቁራጭ ይወስዳል። ልዩ ቀለም ዕጢዎች ይበልጥ ደምቀው እንዲታዩ ሊያደርግ ይችላል።
- **የኑክሌር ስካን** — በተወሰኑ አጥንቶች ወይም አካላት ውስጥ የሚሰበሰብ ትንሽ መጠን ያለው ራዲዮአክቲቭ ንጥረ ነገር (ትሬሰር) ይጠቀማል። ከዚያም ስካነር ይህንን ይለያል።
- **የአጥንት ስካን** — በአጥንቶች ውስጥ ያልተለመዱ ቦታዎችን የሚፈትሽ የኑክሌር ስካን ዓይነት። ንጥረ ነገሩ የሚሰበሰብባቸው ቦታዎች "ትኩስ ቦታዎች" ይባላሉ።
- **ፔት ስካን (PET)** — ግሉኮስ የሚወሰድባቸውን ቦታዎች የሚያሳይ የኑክሌር ስካን ዓይነት። የካንሰር ሴሎች ብዙ ጊዜ የበለጠ ግሉኮስ ስለሚወስዱ፣ ምስሎቹ ካንሰርን ለማግኘት ሊረዱ ይችላሉ።
- **አልትራሳውንድ** — ከቲሹዎች ላይ ተመልሰው የሚያስተጋቡ ከፍተኛ ኃይል ያላቸውን የድምፅ ሞገዶች በመጠቀም ምስሎችን (ሶኖግራም) ይፈጥራል።
- **ኤክስሬይ** — በሰውነትዎ ውስጥ ያለውን ምስል ለመፍጠር ዝቅተኛ የጨረር መጠን ይጠቀማል።

ባዮፕሲ

በአብዛኛዎቹ ሁኔታዎች ካንሰር እንዳለብዎ በእርግጠኝነት ለማወቅ ሐኪሞች ባዮፕሲ ማድረግ ያስፈልጋቸዋል። ባዮፕሲ ሐኪሙ ያልተለመደ ቲሹ ናሙና የሚያወጣበት ሂደት ነው። ፓቶሎጂስት ቲሹውን በአጉሊ መነጽር ይመለከታል፣ በሴሎቹም ላይ ሌሎች

ምርመራዎችን ያደርጋል። ከዚያም ግኝቶቹን ስለ ምርመራ ውጤትዎ ዝርዝር መረጃ በያዘ የፓቶሎጂ ሪፖርት ውስጥ ይገልጻል። ይህ መረጃ ለእርስዎ ሊሠሩ የሚችሉትን የሕክምና አማራጮች ለማሳየትም ሊረዳ ይችላል።

የባዮፕሲ ናሙና በተለያዩ መንገዶች ሊወሰድ ይችላል፦

- **በመርፌ** — ሐኪሙ ቲሹ ወይም ፈሳሽ ለማውጣት መርፌ ይጠቀማል። ይህ ለአጥንት መቅኒ ናሙና (አስፒሬሽን)፣ ለወገብ ፈሳሽ ናሙና (ስፓይናል ታፕ)፣ እና ለአንዳንድ የጡት፣ የፕሮስቴትና የጉበት ባዮፕሲዎች ይውላል።
- **በኢንዶስኮፒ** — ሐኪሙ ኢንዶስኮፕ የሚባል ቀጭንና መብራት ያለው ቱቦ እንደ አፍ ወይም ፊንጢጣ ባሉ የተፈጥሮ የሰውነት ክፍተቶች በኩል አስገብቶ በእሱ አማካይነት ቲሹ ያወጣል። ለምሳሌ ኮሎኖስኮፒ (ትልቁ አንጀትና ፊንጢጣ) እና ብሮንኮስኮፒ (የመተንፈሻ ቱቦዎችና ሳንባዎች)።
- **በቀዶ ሕክምና** — የቀዶ ሕክምና ሐኪም በቀዶ ሕክምና ወቅት ያልተለመዱ ሴሎችን ያወጣል። በኤክሲዥናል ባዮፕሲ፣ ያልተለመደው ቦታ በሙሉ ይወጣል፤ ብዙ ጊዜ በዙሪያው ካለ ጥቂት መደበኛ ቲሹ ጋር። በኢንሲዥናል ባዮፕሲ ደግሞ ከያልተለመደው ቦታ ከፊሉ ብቻ ይወጣል።

አንዳንድ ባዮፕሲዎች ማስታገሻ (ዘና እንዲሉ ወይም እንዲተኙ የሚረዳ መድኃኒት) ወይም ማደንዘዣ (ሕመም እንዳይሰማዎት የሚያደርጉ መድኃኒቶች) ሊያስፈልጋቸው ይችላል። ማደንዘዣ የአካባቢ (አንድ ትንሽ ቦታ)፣ የክፍለ አካል (እንደ ክንድ ወይም እግር ያለ የሰውነት ክፍል)፣ ወይም አጠቃላይ (እንደ ጥልቅ እንቅልፍ ያለ፣ ስሜትና ንቃተ ህሊና የሚጠፋበት) ሊሆን ይችላል።

ካንሰር ከታወቀ በኋላ

ባዮፕሲውና ሌሎች ምርመራዎች ካንሰር እንዳለብዎ ካሳዩ፣ ሐኪምዎ ሕክምናውን እንዲያቅድ የሚረዱ ተጨማሪ ምርመራዎች ሊደረጉልዎ ይችላሉ። ለምሳሌ፣ ሐኪምዎ ካንሰሩ መዛመቱንና ምን ያህል እንደተዛመተ ለማወቅ ሌሎች ምርመራዎችን ሊያደርግ ይችላል። ይህ መረጃ የካንሰርዎን ደረጃ (ስቴጅ) ለማወቅ አስፈላጊ ነው።

ለአንዳንድ ካንሰሮች፣ ሌሎች ምርመራዎች የዕጢውን ግሬድ ማለትም ሴሎቹ ምን ያህል ያልተለመዱ እንደሚመስሉ ይወስናሉ። ሌሎቹ ደግሞ በየትኛው የተጋላጭነት ቡድን ውስጥ እንዳሉ ለማወቅ የዕጢ ጠቋሚዎችን ያጠናሉ። ዕጢዎ ለሌሎች የዕጢ ጠቋሚዎች ወይም ባዮማርከሮችም ሊመረመር ይችላል። ይህ ሁሉ መረጃ የተሻለውን ሕክምና ለመወሰን አስፈላጊ ነው።

ካንሰር መታወቁ ብዙ ጊዜ የተጨማሪ ምርመራ መጀመሪያ ነው — እያንዳንዱ ደረጃ ቡድኑ ሕክምናውን ለእርስዎ እንዲያመቻች ይረዳል።

ቶሎ እርዳታ ማግኘት ያለብዎት መቼ ነው

ባዮፕሲ ሂደት ነው፣ አንዳንዶቹም ማስታገሻ ያስፈልጋቸዋል፤ ስለዚህ ከዚያ በኋላ የትኞቹ ለውጦች መጠበቅ እንደሌለባቸው ማወቅ ይረዳል።

- **911 ይደውሉ ወይም ወደ ድንገተኛ ክፍል ይሂዱ፣** የመተንፈስ ችግር ወይም የደረት ሕመም ካለብዎ፣ ወይም ለሂደት ማስታገሻ የተሰጠውን ሰው መቀስቀስ ካልቻሉ። ራስዎ መኪና አይንዱ።
- **የሕክምና ቡድንዎን ወዲያውኑ ይደውሉ፣** ከባዮፕሲው ቦታ የሚፈሰው ደም ለአሥር ደቂቃ ያህል አጥብቀው ከጫኑት በኋላ ካልቆመ፣ ወይም ቦታው ወፍራም ቡናማ፣ አረንጓዴ ወይም ቢጫ ፈሳሽ ካወጣ።
- **የሕክምና ቡድንዎን ወዲያውኑ ይደውሉ፣** ከባዮፕሲ በኋላ የሰውነትዎ ሙቀት 100.4°F (38°C) ወይም ከዚያ በላይ ከሆነ። ኬሞቴራፒ አስቀድመው ጀምረው ከሆነ፣ ያው ተመሳሳይ ንባብ የሕክምና ድንገተኛ ሁኔታ ነው (CDC (cdc.gov/cancer-preventing-infections/patients/fever.html))፦ ሰዓቱ ምንም ይሁን ምን የካንሰር ቡድንዎን ወዲያውኑ ይደውሉ፤ በፍጥነት ማግኘት ካልቻሉ ወደ ድንገተኛ ክፍል ይሂዱና እንደደረሱ ኬሞቴራፒ እየወሰዱ መሆኑን ይንገሯቸው።

- **የሕክምና ቡድንዎን በአንድ ወይም በሁለት ቀን ውስጥ ይደውሉ፣** የባዮፕሲው ቦታ ከመሻሻል ይልቅ ይበልጥ ከቀላ፣ ካበጠ ወይም ካመመ።

ምንጮች

- National Cancer Institute. *Tests and Procedures Used to Diagnose Cancer.* https://www.cancer.gov/about-cancer/diagnosis-staging/diagnosis (cancer.gov/about-cancer/diagnosis-staging/diagnosis)
- CDC. *Watch Out for Fever.* https://www.cdc.gov/cancer-preventing-infections/patients/fever.html (cdc.gov/cancer-preventing-infections/patients/fever.html)
- MedlinePlus. *Skin lesion biopsy.* https://medlineplus.gov/ency/article/003840.htm (medlineplus.gov/ency/article/003840.htm)
- National Cancer Institute. *Infection and Neutropenia during Cancer Treatment.* https://www.cancer.gov/about-cancer/treatment/side-effects/infection (cancer.gov/about-cancer/treatment/side-effects/infection)

በታመነ ምንጭ ላይ የተመሠረተ

ይህ በNational Cancer Institute ላይ የተመሠረተ የትምህርት ይዘት በቀላል ቋንቋ የተተረጎመ ነው። ሙሉና ወቅታዊ መረጃ ለማግኘት እባክዎ የመጀመሪያውን ምንጭ ያንብቡ። ለትምህርት ብቻ የቀረበ ነው — የሕክምና ምክር አይደለም። ሁልጊዜ ከራስዎ የሕክምና ቡድን ጋር ይነጋገሩ።

National Cancer Institute: cancer.gov/about-cancer/diagnosis-staging/diagnosis

የተሻሻለው፦ 2026-09-29

ነፃ አስተርጓሚ የማግኘት መብት አለዎት። በዩናይትድ ስቴትስ ውስጥ የፌዴራል የገንዘብ ድጋፍ የሚያገኙ ሆስፒታሎችና ክሊኒኮች ብቁ አስተርጓሚ ያለ ምንም ክፍያ ሊያቀርቡልዎ ይገባል። በእንግዳ መቀበያ ወይም ከቀጠሮዎ በፊት አስተርጓሚ መጠየቅ ይችላሉ። እንዲያስተረጉምልዎ የቤተሰብ አባል ወይም ልጅ ይዘው መምጣት አያስፈልግዎትም።

በመስመር ላይ፦ cancerexplained.org/languages/am/cancer-diagnosis

ከcancerexplained.org ላይ ካለው የእንግሊዝኛ ጽሑፍ የተተረጎመ። ከምንጩ ጋር የተረጋገጠው የእንግሊዝኛው ቅጂ ነው።

Educational information only, not medical advice. An AI-assisted editorial system helped prepare this page. No named medical reviewer has reviewed it unless one is listed.

ሳይለወጥ ማተም፣ መቅዳትና ማጋራት በነፃ ይቻላል። ፈቃድ አያስፈልግም። እባክዎ የሕክምና ይዘቱን አይለውጡ። ምንጭ፦ cancerexplained.org። የትምህርት መረጃ ነው፣ የሕክምና ምክር አይደለም።